

Зберагчы для нашчадкаў

Магда б хатінка стаць музэем...

Упэўнена: у большасці беларускіх вёсак ёсьць славутыя землякі, імёны якіх на слыху ў людзей. У нашым Драгічынскім раёне, у вёсцы Гутава, напрыклад, 22 мая 1943 года нарадзіўся вядомы беларускі паэт Мікола Федзюковіч. Як хораша пісаў ён пра сваё роднае селішча:

Вёску Гутава ў снег захуталі
давідна свежакі-вяtry.
Сустракае нас вёска Гутава
крыкам пеўняў, сталёвым
грукатам...
Вёска Гутава – тры вярсты!

Мікола Федзюковіч – аўтар пяці паэтычных зборнікаў, яго вершы перакладаліся на рускую, украінскую і літоўскую мовы. Асабліва мілагучна і велічна гучыць яго верш "Мілавіца", у якім аўтар разважае аб месцы чалавека ў свеце.

Тут, у Гутаве, жыла і працавала ў калгасе "Сцяя Леніна" яго маці – удава франтавіка. Можа таму аўтар, будучы з 1972 года членам Саюза пісьменнікаў БССР, так цёпла і прайдзіва пісаў пра беларускую вёску, здаўна руплівых і гасцінных людзей, з якімі часта сустракаўся, сябраваў, марыў аб самым светлым у жыцці.

Але не суджана было Міколу ні выдаць новы зборнік вершаў, ні стаць дзядулём. Ён рана застаяўся без сына Тараса, без маці, якую забраў да сябе ў Мінск, а потым і сам, 8 студзеня 1997 года, пайшоў на вечны спачын. Вельмі шкада...

Як і шкада, што яго невялічкая бацькоўская хата не стала, скажам, літаратурна-краязнаўчым музеем ці нейкай іншай духоўнай каштоўнасцю гэтай палескай вёсکі. Неўзабаве пасля таго, як старэнка маці паэта вымушана была пераехаць да

сына ў сталіцу, тут сталі жыць зусім іншыя людзі...

А вось зусім супрацьлеглы прыклад: На Палессі, але ўжо ў вёсцы Рудка Пінскага раёна 20 лістапада 1948 года ўбачыла свет яшчэ адна паэтычная зорка – не менш вядомая беларуская паэтэса Яўгенія Янішчыц. Хто з аматараў літаратуры не ведае пра яе імківы творчы ўзлёт, туго багатую паэтычную спадчыну, якую палеская "Ластаўка" пакінула пасля сябе. І зноў жа вельмі шкада, што ў тлумным горадзе так рана, у 40 годоў, абарвалася яе жыццё. Нават часам разважаю прыкладна так:

• Але хоць трошачкі сусышае тое, што ў роднай хате паэтэсы да яе пасміротнага юбілею абсталівалі невялічкі літаратурны музей, а на адной сцене даведзенага да прыстойнасці жытла з'явілася мемарыяльная дошка. Асабліва прыемна бачыць новы штакетнік вакол вясковай сядзібы, "акыўленыя" свежай фарбай вонкі ды веранду таксама апусцелага ў мінульым дома. Чула і пра тое, што многае для адраджэння гэтага святога куточка палескай зямлі зрабілі самі маістры слова, школьніы педагогі і вучні, мясцовая ўлада. Так і павінна быць!

Ніводная вясковая хата, дзе нарадзіўся больш-менш сlyнны зямляк (не абавязкова літаратор), на мой погляд, не толькі струхнець не павінна, але і стражці вонкавую прывабнасць, духоўнае "начынне" ўнутры. Калі няма блізкіх родзічоў ці, скажам, ранейшых суседзяў, дык "пільнаваць" іх могуць прости добрыя людзі, школьніы дзяяцва. У такім выпадку нельга траціць надзею на лепшае: прыйдзе час – і нашы вёскі будуть адноўленыя, набудуць новае, больш глыбокое дыханне, а тыя ж старэнкі хаты стануць каштоўнымі экспанатамі ўжо мінулага стагоддзя.

Упэўненасць у вось такім меркаванні надае праект Дзяржайной праграмы адраджэння і развіцця вёскі на 2005–2010

гады. Пры гэтым неабходна будзе ў самы кароткі тэрмін пабудаваць не толькі "прэдээнцій" домікі, зрабіць прыягальныя сляянскую працу і вясковы лад жыцця, але і паклапаціца аб культурнай дзейнасці ў сельскай мясцовасці, захаванні і развіцці традыцыйнай культуры рэгіёнаў. Аб гэтым запісаныя праекце Праграмы, і гэтая правільна.

Таццяна ГРЫШКЕВІЧ
загадчыца Галоўчыцкай
сельскай бібліятэкі.
Драгічынскі раён.

НА ЗДЫМКУ: вясковая хата, у якой нарадзілася Яўгенія Янішчыц.

Фота Міхаіла ЛІНКЕВІЧА.

